

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี **ชุดความรู้ การพัฒนาที่ดิน**
และเทคโนโลยี

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดการดินพื้นที่นาปลูกข้าวหลังน้ำท่วม

การเกิดสภาวะน้ำท่วมในจังหวัดต่างๆ
 ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรม เป็นจำนวนมาก แม้แต่พื้นที่นาปลูกข้าวมีน้ำท่วมขังเป็นปริมาณมาก และเป็นระยะเวลา นาน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อข้าวที่ปลูก ดังนั้นหลังจากน้ำลดลงอยู่ในระดับปกติ จำเป็นต้องเข้าไปดูแลจัดการดินและพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ

กรณีที่ 1 ข้าวที่ปลูกได้รับความเสียหายเล็กน้อยและอยู่ในช่วงเจริญเติบโต

- ระบายน้ำออก ควบคุมระดับน้ำให้เหลือประมาณ 5-10 เซนติเมตร
- ใส่ปุ๋ยให้ข้าวตามอัตราที่กำหนด
- ฉีดพ่นปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (1:500) บำรุงต้นข้าวหรือใส่ลงน้ำอัตรา 5 ลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เมื่อข้าวอายุ 50 และ 60 วัน
- เก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว เมื่อถึงอายุเก็บเกี่ยว

กรณีที่ 2 ข้าวที่ปลูกได้รับความเสียหายมากไม่สามารถเก็บผลผลิตได้

- ระบายน้ำออก ปล่อยให้ดินแห้ง
- ไถกลบตอซังข้าว
- เตรียมดินปลูกพืชอายุสั้น

พืชที่แนะนำ

- 1. ถั่วเหลือง :** พันธุ์ สจ.4 สจ.5 (ใช้เมล็ด 10-13 กก./ไร่) เชียงใหม่ 60 (ใช้เมล็ด 12-15 กก./ไร่)
  - ตัดตอซังข้าว หรือไถกลบ
  - นำเมล็ดถั่วเหลืองคลุกเชื้อไรโซเบียม แล้วปลูกเป็นแถว โดยใช้ไม้ปลายแหลมทำหลุมกว้าง 2-3 เซนติเมตร ลึก 3-4 เซนติเมตร แล้วหยอดเมล็ดพันธุ์ 4-5 เมล็ดต่อหลุม
  - ในสภาพนาและสภาพไร่ ถ้าดินมีความเป็นกรดต่าง ต่ำกว่า 5.5 ให้หว่านปูนขาว อัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่
  - ระยะเวลาปลูกที่เหมาะสม 25x25 เซนติเมตร

www.ldd.go.th

กรมส่งเสริมการเกษตร 60 ปี พันธุ์พันธุ์ไทย

การจัดการดินพื้นที่นาปลูกข้าวหลังน้ำท่วม

การใส่ปุ๋ย

- ดินร่วนทราย อินทรีย์วัตถุต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-20-10 อัตรา 25-35 กก./ไร่ หรือปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20-30 กก./ไร่
- ดินเหนียว ดินร่วนเหนียวสีน้ำตาล ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-20-10 หรือปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20-30 กก./ไร่
- ดินเหนียวสีดำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-45-0 อัตรา 15-20 กก./ไร่
- วิธีการใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม หรือโรยเป็นแถวพร้อมปลูกหรือหลังปลูก 20-25 วัน
- เก็บผลผลิต เมื่ออายุ 90 วัน
- ไถกลบต้นข้าวเป็นปุ๋ยพืชสดในนาข้าว เพื่อปลูกข้าวต่อไป

2. ปลูกผักอายุสั้น เช่น ผักคะน้า ถั่วฝักยาว ข้าวโพดอ่อน ผักบุ้งจีน เป็นต้น

- ปล่อยดินแห้ง สามารถเตรียมดินได้
- ไถกลบตอซังใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก 2 ตันต่อไร่ คลุกเคล้ากับดิน
- เตรียมดินละเอียด ยกแปลงกว้าง 4-5 เมตร ร่องน้ำ กว้าง 50 เซนติเมตร
- ปลูกผักชนิดต่างๆ
- ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำเฉพาะพืช และฉีดพ่นหรือรดด้วยปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เจือจาง 1:500 ทุก 15 วัน

3. ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์

การเตรียมพื้นที่

- ปล่อยดินแห้งแล้วเข้าเตรียมดินโดยไถตะ ไถแปร หรือคราด
- นำเมล็ดถั่วคอกเชื้อไรโซเบียม ก่อนนำไปปลูก

ถั่วพราง

- ปลูกแบบโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว 75-100 เซนติเมตร ใช้เมล็ด 5-8 กิโลกรัมต่อไร่
- ปลูกแบบหยอดเป็นหลุมๆละ 2-3 เมล็ด ระยะระหว่างต้น 50-75 เซนติเมตร ใช้เมล็ด 3-5 กิโลกรัมต่อไร่
- อายุ 2-3 สัปดาห์ ถอนแยกเหลือหลุมละ 1-2 ต้นพรวนดินกลบโคนต้น
- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 3-9-6 หรือสูตรใกล้เคียง อัตรา 20-25 กิโลกรัมต่อไร่
- เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 120-150 วัน ตากเมล็ดไว้ 4-5 วัน นวดเก็บให้มัดชิด เก็บรักษาได้นาน 1-2 ปี

ปอเทือง

- ปลูกแบบโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว 75-100 เซนติเมตร ใช้เมล็ด 3-5 กิโลกรัมต่อไร่
- ปลูกแบบหยอดเป็นหลุมๆละ 3-5 เมล็ด ระยะระหว่างต้น 50-75 เซนติเมตร ใช้เมล็ด 3-5 กิโลกรัมต่อไร่
- อายุ 2-3 สัปดาห์ ถอนแยกเหลือหลุมละ 1-2 ต้นพรวนดินกลบโคนต้น
- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 3-9-6 หรือสูตรใกล้เคียงอัตรา 20-25 กิโลกรัมต่อไร่
- เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 120-150 วัน ตากเมล็ดไว้ 4-5 วัน นวดเก็บให้มัดชิด เก็บรักษาได้นาน 1-2 ปี ■

ข้อมูล : กลุ่มวิจัยและพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวและนานอกเขตชลประทาน สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

■ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน โทร 0-2579-1970
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่